

EUROOPA KOHTU OTSUS

6. oktoober 1976*

Kohtuasjas 12/76,

mille esemeks on Euroopa Kohtule tsiviil- ja kaubandusajades kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist käsitleva 27. septembri 1968. aasta konventsiooni Euroopa Kohtu poolse tõlgendamise 3. juuni 1971. aasta protokollis artikli 1 alusel Oberlandesgericht Frankfurt am Main'i esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Industrie Tessili Italiana Como, mille registrijärgne asukoht on Como, Itaalia,

ja

Dunlop AG, mille registrijärgne asukoht on Hanau am Main (Saksamaa Liitvabariik),

eelotsust 27. septembri 1968. aasta konventsiooni artikli 5 lõikes 1 kasutatud mõiste „asjaomase kohustuse täitmise paik” tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed H. Kutscher ja A. O'Keeffe, kohtunikud A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, Lord Mackenzie Stuart ja F. Capotorti,

kohtujurist: H. Mayras,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

Oma 14. jaanuari 1976. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 13. veebruaril 1976, esitas Oberlandesgericht Frankfurt am Main tsiviil- ja kaubandusajades kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist käsitleva 27. septembri 1968. aasta konventsiooni (edaspidi „konventsioon”) Euroopa Kohtu poolse tõlgendamise 3. juuni 1971. aasta protokollis alusel Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse konventsiooni artikli 5 lõike 1 tõlgendamiseks.

---

* Kohtumenetluse keel: saksa

Eelotsusetaotlusest ilmneb, et Oberlandesgericht'is pooleli olev apellatsioonimenetlus on seotud küsimusega, kas Hanau esimese astme kohus on pädev lahendama selle kohtu tööpiirkonnas asuva ettevõtja poolt esitatud nõuet Comos registrijärgset asukohta omava Itaalia ettevõtja vastu, mis tuleneb lepingust, millega Itaalia ettevõtja kohustus tarnima Saksamaa ettevõtjale partii naiste suusaülikondi. Esitatud materjalidest ilmneb, et Itaalia ettevõtja valmistab kõnesolevad tooted Saksamaa ettevõtja poolt antud juhiste kohaselt ja andis need üle Comos asuvale vedajale, kelle määras Saksamaa ettevõtja.

Pärast seda, kui Saksamaa ettevõtja oli nimetatud tooted kätte saanud ja mõned neist maha müünud, asus ta oma klientidelt saadud kaebuste alusel seisukohale, et tootja poolt tarnitud suusaülikonnad on defektsed ega vasta lepinguosaliste vahel kokku lepitud tingimustele. Seetõttu esitas Saksamaa ettevõtja Itaalia tootja vastu oma asukohajärgses kohtus hagi.

Nimetatud kohus teatas oma 10. mai 1974. aasta esialgses otsuses, et ta on pädev antud nõuet lahendama, mispeale Itaalia ettevõtja esitas apellatsioonkaebuse Oberlandesgericht Frankfurt am Main'ile. Viimatinimetatud kohtu arvates tuleb kohtualluvust puudutav küsimus lahendada vastavalt konventsiooni sätetele. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et poolte vahel puudub kehtiv kokkulepe kohtualluvuse kindlaksmääramise kohta konventsiooni artikli 17 mõistes. Samas ei välista Oberlandesgericht võimalust, et esimese astme kohus on pädev antud vaidlust lahendama, kuna konventsiooni artikli 5 lõikes 1 viidatud „asjaomase kohustuse täitmise paik” on selle kohtu tööpiirkonnas. Selle küsimuse lahendamiseks palub Oberlandesgericht Euroopa Kohtult otsust nimetatud sätte tõlgendamise kohta.

Menetlus

Kuna Iiri Vabariik ja Ühendkuningriik esitasid kirjaliku menetluse käigus omapoolsed märkused, palus Euroopa Kohus põhikohtuasja pooltel, liikmesriikidel ja komisjonil esitada oma arvamus selle kohta, kas uutel liikmesriikidel, kes ei ole veel konventsiooniga ühinenud, on õigus osaleda konventsiooni tõlgendamist puudutavates menetlustes.

Ühinemisakti artikli 3 lõikes 2 on sätestatud, et „Uued liikmesriigid kohustuvad ühinema EMÜ asutamislepingu artiklis 220 ette nähtud konventsioonidega, samuti nende konventsioonide Euroopa Kohtu poolse tõlgendamise protokollidega, millele algkoosseisuga ühenduse liikmesriigid on alla kirjutanud, ning sel eesmärgil kohustuvad uued liikmesriigid astuma praeguste liikmesriikidega läbirääkimistesse, et teha konventsioonidesse vajalikud muudatused”. Konventsiooni artikli 63 esimeses lõigus on sätestatud: „Osalisriigid tunnustavad, et Euroopa Majandusühenduse liikmeks saav riik peab nõustuma konventsiooni võtmisega osalisriikidega peetavate läbirääkimiste aluseks, et tagada Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu artikli 220 viimase lõigu rakendamine.” Seega on uute liikmesriikide huvides väljendada oma seisukohti, kui Euroopa Kohtult taotletakse sellise konventsiooni tõlgendamist, millega nad peavad ühinema.

Samuti tuleks tähele panna, et 3. juuni 1971. aasta protokollis artikli 5 lõikes 1 on sätestatud: „Kui käesolevas protokollis ei sätestata teisiti, kohaldatakse konventsiooni [...] tõlgendamise seotud menetluste puhul Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu ja sellele lisatud Euroopa Kohtu põhikirja käsitleva protokollis neid sätteid, mida kohaldatakse Euroopa Kohtult eelotsuse taotlemise puhul.”

Seega on uutel liikmesriikidel, mille suhtes kohaldatakse EMÜ asutamislepingu artiklit 177 ja Euroopa Majandusühenduse Kohtu põhikirja protokollis artiklit 20, õigus esitada nimetatud

artiklite alusel märkusi konventsiooni tõlgendamise seotud menetlustes. Seda järeldust ei saa vaidlustada 3. juuni 1971. aasta protokollis artikli 4 lõike 4 alusel, mis käsitleb erimenetlust, milline ei ole käesoleva juhtumi puhul asjakohane. Arvestades ka asjaolu, et nimetatud protokoll sõlmiti enne Euroopa ühenduste laienemist, viidatakse protokollis sõnaga „osalisriigid” kõikidele liikmesriikidele.

Konventsiooni üldine tõlgendus

EMÜ asutamislepingu artikli 220 kohaselt peavad liikmesriigid vajaduse korral astuma üksteisega läbirääkimistesse, et tagada oma kodanike hüvanguks selliste eeskirjade kehtestamine, mille eesmärk on hõlbustada samas artiklis loetletud valdkondades ühisturu loomist. Konventsioon kehtestati artikli 220 rakendamiseks ning – nagu on konventsiooni preambulis selgesõnaliselt sätestatud – selleks, et rakendada artikli 220 sätteid, mis käsitlevad kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise ja täitmise seotud formaalsuste lihtsustamist, ning et ühenduses kiiresti tugevdada selles elavate isikute õiguslikku kaitset. Ühendusesisestes tsiviil- ja kaubandusajades õigussuhete takistuste kõrvaldamise ja vaidluste lahendamise hõlbustamise eesmärgil näeb konventsioon muu hulgas ette eeskirjad, mis võimaldavad määrata kindlaks sellistes ajades liikmesriikide kohtute pädevuse ja lihtsustada kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist. Seega tuleb konventsiooni tõlgendamisel võtta arvesse selle põhimõtteid ja eesmärke, aga ka konventsiooni seost asutamislepinguga.

Konventsioonis kasutatakse mitmeid tsiviil-, äri- ja protsessiõigusest tulenevaid väljendeid ja õigusmõisteid, mis võivad liikmesriikide lõikes erineda. Seega tekib küsimus, kas neid väljendeid ja õigusmõisteid tuleb pidada iseseisvaid tähendusi omavaks, mistõttu need on ühised kõikidele liikmesriikidele, või viidatakse nendega selle riigi materiaalõiguse normidele, mida asjaomast nõuet esimesena lahendada asuv kohus on kollisiooninormide kohaselt kohustatud kohaldama.

Kumbki nimetatud võimalustest ei välista teist võimalust, kuna õige valiku tegemiseks tuleb konventsiooni kõikide sätete arvessevõtmisel silmas pidada, et konventsiooni täielik mõjususe tagamiseks kooskõlas asutamislepingu artikli 220 eesmärkidega. Igal juhul tuleb rõhutada, et selliste konventsioonis sisalduvate väljendite ja mõistete tõlgendamine ei piira konkreetsele juhtumile kohaldatava materiaalõiguse määramise küsimuse lahendamist.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus

Konventsiooni artiklis 5 sätestatakse: ”Isiku, kelle alaline asukoht on osalisriigis, võib teise osalisriigi kohtutesse kaevata: 1) lepingutega seotud asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus.” Seda sätet tuleb tõlgendada konventsiooni 2. jaos sisalduva kohtualluvuse määramise süsteemi raames. Artikli 2 kohaselt on selle süsteemi aluseks üldpõhimõte, et vaidluse lahendamise pädevus kuulub kostja asukohariigi kohtule. Samas näeb artikkel 5 ette mitmeid juhtumeid, mil kohtualluvus määratakse erandkorras kindlaks hageja valikul.

Taoline valikuvabadus kehtestati seetõttu, et teatud kindlapiirilistel juhtudel eksisteerib erakordselt tihe seos vaidluse ja kohtu vahel, kus seda vaidlust oleks kõige sobivam käsitleda. Lepinguliste kohustuste täitmisest tuleneva vaidluse puhul võimaldab artikli 5 lõige 1 seega hagejal algatada menetlus selle paiga kohtus, „kus tuli täita asjaomane kohustus”. Kohus, kus menetlus algatatakse, peab konventsioonist lähtudes tegema kindlaks, kas kohustuse täitmise paik asub tema tööpiirkonnas. Selleks peab see kohus omaenda kollisiooninormide alusel

otsustama, millist õigust tuleb konkreetsele õigussuhtele kohaldada, ja sellise õiguse kohaselt määratlema kõnealuse lepingulise kohustuse täitmise paiga.

Arvestades lepinguõigust käsitlevate siseriiklike õigusaktide erinevusi ja kuna õigusloome praeguseks etapiks ei ole kohaldatavat materiaalsoigust ühtlustatud, ei tundu olevat võimalik anda täpsemaid juhiseid artikli 5 lõikes 1 viidatud lepinguliste kohustuste „täitmise paiga” tõlgendamiseks. Pealegi sõltub kohustuste täitmise paiga määramine konkreetsest lepingust, millest need kohustused tulenevad.

Eeltoodud asjaolusid arvestades tuleb konventsioonis sisalduvat viidet lepinguliste kohustuste täitmise paigale tõlgendada viitena materiaalsoigusele, mida kollisiooninormide kohaselt peab kohaldama see kohus, kus menetlus on algatatud.

Kohtukulud

Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa valitsuse, Ühendkuningriigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus Oberlandesgericht Frankfurt am Main’is poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates Oberlandesgericht Frankfurt am Main’i poolt 14. jaanuari 1976. aasta otsusega esitatud küsimustele, otsustab:

Tsiviil- ja kaubandusasjades kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist käsitleva 27. septembri 1968. aasta konventsiooni artikli 5 lõikes 1 viidatud „asjaomase kohustuse täitmise paik” tuleb kindlaks määrata selle vaidlusaluseid kohustusi reguleeriva õiguse kohaselt, mida vaidlust käsitlev kohus on kollisiooninormide alusel kohustatud kohaldama.

Lecourt   Kutscher   O’Keeffe   Donner   Mertens de Wilmars

Pescatore   Sørensen   Mackenzie Stuart   Capotorti

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 6. oktoobril 1976 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

